

УДК 636.92

Коцюбенко Г.А., к. с.-г. н., доцент, kotsubenko@rambler.ru
Петрова О.І., к. с.-г. н., доцент[©]

Миколаївський державний аграрний університет

ВІДТВОРНІ ТА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ КРОЛІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СЕЗОНУ ОКРОЛУ

Проведений аналіз відтворних та продуктивних якостей кролів в залежності від сезону окролу. Досліджений технологічний склад тушок молодняку та фізико-хімічний склад найдовшого м'язу спини та жиру. Найбільш цінними виявлені осінній та зимовий окроли. Доцільно для ремонту стада лишати молодняк із вищевказаних окролів.

Ключові слова: кролі, жива маса, тушка, окріл, бонітування.

Актуальність проблеми. Зміна форм власності у агропромисловому виробництві надала поштовху до перебудови галузей тваринництва. Більше уваги стало приділятися галузям, які спроможні виробляти дешевшу і якісну продукцію. Кролівництво є однією з найперспективніших галузей, за якою майбутнє у постачанні ринку дієтичним м'ясом та хутровою сировиною [1]. Так, від однієї кролиці за рік можна отримати м'яса у тридцять разів більше, ніж її маса. Кроленята за інтенсивністю росту і оплаті корму продукцією значно перевищують молодняк інших видів сільськогосподарських тварин: за перші чотири місяці життя їх маса збільшується у 50 разів при витратах корму 3,9-4,3 к.од. на 1 кг приросту у залежності від технології вирощування.

Як дієтичний продукт, кролятина не має собі рівних. За даними В.Н.Помытко, В.Н. Александрова, білок кролятини людина засвоює на 90%, тоді, як білок яловичини – на 62%, а вміст холестерину при цьому удвічі менший [2].

На сьогодні, актуальною проблемою галузі є погіршення якості племінної продукції. Основні селекційні ознаки, які впливають на економічні показники, за думкою В.Г. Плотникова, є кількість та жива маса кроленят при народженні, швидкість росту, збереженість і оплата корму приростом [3].

Завдання дослідження. Організм кролів відрізняється високою біологічною пластичністю та пристосованістю до різних умов утримання. Враховуючи актуальність та практичну цінність вивчаемого питання, нами було досліджено вплив сезону окролу на відтворні та продуктивні якості кролів порід комбінованого напрямку продуктивності (сірий та білий велетень, шиншила, сріблястий), на базі кролеферм ОАО «Нечаянський», ТОВ «Звірогосподарство «Рунас» Миколаївської області.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилися з березня 2008 по травень 2009 року. Досліджувалися 4 окроли повновікових кролиць-одноліток (весняний – березень-квітень; літній – червень-липень; осінній – вересень-жовтень; зимовий – грудень-січень) за показниками відтворних якостей самок та продуктивних якостей молодняку. Вибірка кролиць складала по 25 голів кожної з

досліджуваних порід. Пробонітовано молодняку за 4 окроли – 2000 голів. Технологічний склад тушок та фізико-хімічний склад найдовшого м'язу спини та жиру досліджені по кожному окролу, по 10 голів з кожної породи. Із відтворних якостей кролиць вивчали: живу масу при паруванні, багатоплідність, збереженість молодняку у підсисний період, молочність, маса кроленят при відсадці в 60 днів. Із продуктивних якостей досліджували: середньодобові прирости молодняку у підсисний період та період дорощування (від 60 до 120 днів), витрати корму на 1 кг приросту у період дорощування та показники бонітування молодняку у 3-х місячному віці. Зважування проводили на медичних вагах, результати досліджень оброблені за допомогою біометричного аналізу.

Результати дослідження. Результати дослідження відтворних якостей кролиць у різні сезони року наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Відтворні якості кролиць за окроли різних сезонів року

Відтворні якості кролиць	Окроли			
	весняний	літній	осінній	зимовий
	M±m	M±m	M±m	M±m
Жива маса кролиць при паруванні, кг	4,9±0,08	5,2±0,07	5,7±0,08	5,3±0,07
Середня багатоплідність, гол.	7,3±0,06	7,9±0,08	8,0±0,08	6,7±0,06
Збереженість молодняку у підсисний період, %	87,4±1,31	89,3±1,23	93,1±1,34	82,4±1,42
Молочність кролиць, кг	4,0±0,03	4,3±0,04	4,8±0,04	4,7±0,04
Маса кроленят при відсадці у 60 днів, кг	1,45±0,06	1,55±0,07	1,60±0,03	1,65±0,05

Аналізуючи відтворні якості кролиць, слід вказати на те, що найбільша жива маса при паруванні спостерігається восени, після літнього нагулу, а найменша – навесні, відповідно 5,7; 4,9 кг. За показниками багатоплідності, збереженості молодняку у підсисний період, молочності та маси кроленят при відсадці у 60 днів найкращим виявлений осінній окріл, відповідно 8,0 голів; 93,1%; 4,8 кг; 1,6 кг. Зимовий окріл характеризується малоплідністю – 6,7 голів та поганою збереженістю молодняку – 82,4%, хоча кроленята народжуються крупними і при відсадці мають найбільшу живу масу – 1,65 кг. Молочність самок при цьому достатньо висока – 4,7 кг у порівнянні з молочністю весняного та літнього періодів – 4,0; 4,3 кг.

При аналізі відтворних якостей кролиць у комплексі, слід зазначити, що вони найгірші за всіма показниками при весняному окролі.

Результати досліджень продуктивних якостей молодняку у різні сезони року наведені у таблиці 2.

При комплексній оцінці продуктивних якостей молодняку, найкращим виявився молодняк осіннього окролу. Так, з 500 пробонітованих голів, класу еліта та 1 виявлено 410, що складає 82% у порівнянні з весняним окролом – 280 голів (56%). За кількістю молодняку класу еліта та 1 зимовий окріл також має високі показники – 390 голів (78%), хоча, по витратах корму на одиницю приросту у

період дорощування, він найвищий – 6,6 к.од. порівняно з іншими: осінній – 5,0 к.од.; літній – 5,3 к.од.; весняний – 5,5 к.од.

Таблиця 2

Продуктивні якості молодняку кролів в окролі різних сезонів року

Продуктивні якості молодняку	Окроли			
	весняний	літній	осінній	зимовий
	M±m	M±m	M±m	M±m
Кількість вибірки кроленят, гол.	500	500	500	500
Середньодобовий приріст у підсисний період, г	20,3±0,01	20,9±0,01	21,7±0,01	21,1±0,01
Середньодобовий приріст у період дорощування, г	23,4±0,01	24,0±0,01	26,0±0,01	26,3±0,01
Витрати корму на 1 кг приросту у період дорощування к.од.	5,5±0,20	5,3±0,20	5,0±0,17	6,6±0,19
Кількість кроленят класу:				
еліта	200±2,1	210±2,2	280±2,2	290±2,3
I	80±1,7	90±1,6	130±1,9	100±1,9
II	120±1,8	130±1,7	50±0,9	60±0,9
III	100±0,9	70±0,8	40±0,5	50±0,5

Показники середньодобових приростів у підсисний період та період дорощування найбільш високі у осінній та зимовий окролі – 21,7; 21,1 г та 26,0; 26,3 г відповідно.

При потрошінні тушок кролів нами були виділені найбільш цінні їх частини – м'ясо, продукти потрошіння та жир. Середні показники відсоткового відношення складових тушки кролів різних окролів наведено у таблиці 3.

Аналізуючи технологічний склад тушок кролів різних сезонів окролу, слід відмітити, що найбільший вихід парного м'яса притаманний молодняку осіннього та зимового окролів – 53,3%, 52,6% відповідно. Найменший він у тушках молодняку кролів літнього окролу – 48,2%. У кролів зимового окролу збільшується кількість внутрішнього жиру – 7,2% порівняно з літнім – 6,1%. У молодняку осіннього та зимового окролів зменшується кількість неліквідних відходів – 8,7% та 9,8% відповідно, порівняно з молодняком літнього окролу – 12,8%.

Таблиця 3

Вихід продуктів забою кролів різних окролів

Назва продукції	Вихід, у % до маси тушки кролів			
	весняний	літній	осінній	зимовий
парне м'ясо у тому числі:	51,6	48,2	53,3	52,6
внутрішній жир	6,3	6,1	6,6	7,2
нирки	0,5	0,6	0,5	0,5
голова	6,6	7,5	6,9	7,0
шкіра	13,5	13,8	13,1	13,5
вуха, лапи, хвіст	4,4	5,3	4,2	4,6
кров	2,1	2,3	2,0	2,2
печінка	3,4	3,6	3,4	3,5
лівер	1,2	1,3	1,2	1,2
кишки	6,3	6,5	6,3	6,4
неліквідні відходи	10,4	12,8	8,7	9,8

Фізико-хімічний склад м'яса визначає його поживну цінність. Високі якісні показники кролятини залежать від збалансованості раціону за вмістом білку, жиру, зольних елементів, вологи та інших речовин. Нами вивчений фізико-хімічний склад м'яса та внутрішнього жиру у кролів різних окролів. Дані досліджень наведені у таблиці 4.

Аналіз отриманих результатів свідчить про зміни фізико-хімічного складу найдовшого м'язу спини та внутрішнього жиру у бік підвищення поживної цінності у кролів зимового окролу. Так, у молодняку зимового окролу зменшується вміст жиру у м'ясі на 0,5; 0,9 % порівняно з кролями весняного та літнього окролів відповідно. Збільшується вміст білку на 0,4; 0,8% відповідно.

Таблиця 4

Фізико-хімічний склад найдовшого м'язу спини та внутрішнього жиру кролів різних генотипів

Показники	Одиниці вимірювання	Весняний окріл	Літній окріл	Осінній окріл	Зимовий окріл
Склад найдовшого м'язу спини					
Волога	%	72,2	72,0	72,6	72,5
Жир	%	4,1	4,4	3,7	3,6
Білок	%	22,4	22,0	22,5	22,8
Зола	%	1,21	1,33	1,06	1,09
Склад внутрішнього жиру					
Волога	%	6,2	6,0	6,6	6,6
Жир	%	92,9	93,4	92,9	93,0
Зола	%	0,16	0,19	0,15	0,15
Кислотне число	мгКОН/г	1,06	1,31	1,11	1,00
Перекисне число	ммоль	0,61	0,81	0,59	0,55

При оцінці жиру виявлено, що внутрішній жир кролів усіх дослідних груп білого кольору, без сторонніх запахів та присмаків, прозорий у розплавленому стані, але виявлені деякі відмінності у фізико-хімічному складі. За фізико-хімічним складом внутрішній жир молодняку кролів зимового окролу має більшу вологість на 0,4 та 0,6% порівняно із весняним та літнім. У вмісті жиру при порівняльній оцінці груп кролів суттєвих відмінностей не виявлено.

За показниками окислювального псування жир молодняку кролів зимового окролу також має ряд переваг. Так, він має найменші значення кислотного та перекисного числа – 1,00 мгКОН/г та 0,55 ммоль.

Висновки:

1. На основі проведених досліджень, встановлено, що осінній та зимовий окроли, порівняно з весняними та літніми є кращими за продуктивними якостями молодняку і відтворними якостями кролиць.

2. В умовах півдня України для ремонту стада доцільно залишати молодняк осіннього та зимового окролів.

Література

1. Уткин Л.Г. Кролиководство / Л.Г. Уткин. – М.: Агропромиздат, 1987. – С.3-4.

2. Помытко В.Н. Учебная книга кролиководы / В.Н. Помытко, В.Н. Александров. – М.: Агропромиздат, 1985. – С.150-154.

3. Плотников В.Г. Ошибки начинающих кролиководов / В.Г. Плотников. // Кролиководство и звероводство // — 2002. — № 2. – С.19-20.

Summary

Kotsyubenko A.A., since agricultural Mr., Associate Professor,
kotsyubenko@rambler.ru

Petrova E.I., since agricultural Mr.

Mykolayiv State Agrarian University, Mykolayiv

THE REPRODUCTIVE AND PRODUCTIVE QUALITIES OF RABBIT IN RELATION TO THE SEASON OKROL

The analysis of the reproductive and productive qualities of rabbits depending on the season birth. Technology investigated the composition of carcasses of young animals and the physical and chemical composition of the longissimus dorsi muscle is the fat. The most valuable revealed autumn and winter birth. It is advisable to repair the herd to keep youngsters from same birth.

Key words: rabbits, live weight, carcass, birth, valuation.

Рецензент – д.с.-г.н., проф., чл.-кор. НААНУ Кирилів Я.І.